

BORÅS
STAD

Projektet – Öka valdeltagandet

RAPPORT 2022-10-28

Framtagen av:
Angelica Karlsson, Projektsamordnare
Valkansliet Borås Stad

Sammanfattning

Under perioden april 2022- oktober 2022 pågick ett projektuppdrag i Borås Stad. Uppdragstagaren var Valnämnden i Borås Stad som ansvarade för genomförandet av projektet. Budgeten för projektet var 650 000 kr.

Projektets syfte var att öka valdeltagandet i följande målgrupper:

- Områden med lågt valdeltagande
- Förstagångsväljare
- Utrikesfödda som tidigare inte röstat i Sverige

Tillsammans med Fritids- och folkhälsonämnden skapade Valnämnden en projektgrupp, som aktivt arbetade med strategier och insatser för att öka valdeltagandet i projektets målgrupper.

Tyvärr blev resultatet att färre boråsare röstade i allmänna valen 2022 jämfört med allmänna valen 2018. Sänkningen återspeglades i områden med lågt valdeltagande som var en av målgrupperna för projektet. En möjlig anledning till detta är att resultatet i Borås är en del av en generell samhällseffekt. Valdeltagandet sänktes både generellt på ett nationellt plan, och även i socioekonomiskt utsatta områden i andra kommuner i landet trots att många av dessa kommuner också haft liknande projekt. Det är svårt att påstå att det finns ett sammanhang mellan sänkningen i valdeltagande och Borås Stads projekt för ökat valdeltagande, i och med att liknande effekter syns i hela samhället.

Den här rapporten innehåller information om hur projektet arbetade, statistik över hur valdeltagandet blev, analyser av resultatet samt rekommendationer till framtida arbeten.

Innehåll

1 Bakgrund, uppdrag och syfte	4
2 Tidigare arbeten med ökat valdeltagande	5
3 Arbetet med ett ökat valdeltagande	6
3.1 Målgruppen: områden med lågt valdeltagande	6
3.1.1 Insatser	7
3.2 Målgruppen: förstagångsväljare	7
3.2.1 Insatser	7
3.3 Målgruppen: utrikesfödda som tidigare inte röstat i Sverige	8
3.3.1 Insatser	8
3.4 Insatser för projektet	8
3.4.1 Utbildningsinsatser	8
3.4.2 områdesdagar och andra stadsevent	9
3.4.3 Informationskampanj	10
3.4.4 Skolval	11
4 Resultat och tolkning	12
4.1 Områden med lågt valdeltagande	12
4.1.1 Området Norrby	13
4.1.2 Området Hässleholmen	14
4.1.3 Området Sjöbo	15
4.1.4 Området Hulta	16
4.1.5 Området Kristineberg	17
4.1.6 Analys av valdeltagande i samtliga områden	18
4.2 Förstagångsväljare	18
4.2.1 Skolval	18
4.3 Utrikesfödda som tidigare inte röstat i Sverige	21
5 Analys	22
5.1 En nationell samhällseffekt	22
5.2 Minskad möjlighet till kontinuerligt demokratiarbete	22
5.3 Skillnader i projektet 2022 jämfört med projektet 2018	23
6 Rekommendationer till framtida arbeten	25
7 Slutsatser	27
8 Källförteckning	28
9 Bilagor	30

1 Bakgrund, uppdrag och syfte

I Borås Stads budget 2022 fastslogs att Valnämnden fick i uppdrag att centralt samordna insatser för ett generellt ökat valdeltagande. Insatserna skulle enligt beslutet riktas till förstagångsväljare, de som fylls 18 år och utrikesfödda som tidigare inte röstat i Sverige. I efterhand specificerades ännu en målgrupp, nämligen boende i områden där valdeltagandet är lågt. Budgeten beslutades till 650 000 kronor. Borås Stads budget beslutades den 17-18 november 2021.

Anledningen till att det blev just dessa målgrupper för projektet var på grund av att dessa målgrupper generellt röstar i lägre utsträckning än genomsnittet, både på nationell och kommunal nivå. Både rapporter från tidigare projektsatsningar i Borås och generella nationella studier har visat dessa tendenser i valdeltagandet. Det är viktigt att öka valdeltagandet för dessa väljargrupper eftersom en ökad representativitet bland olika väljargrupper ger valet som helhet en starkare legitimitet eftersom valresultatet då representerar fler Boråsares vilja.

Projektet startade i april 2022 och pågick fram till 31 oktober 2022. Projektsamordnaren började dock sin anställning först den 2 maj 2022.

Projektet var ett samarbete mellan Valkansliet och Fritids- och folkhälsoförvaltningen. Detta eftersom Valkansliet ansvarar för att genomföra val och Fritids- och Folkhälsoförvaltningen har ett kontinuerligt uppdrag att arbeta med demokrati i staden. Projektgruppen bestod av en projektsamordnare på Valkansliet, en kommunikatör från Stadsledningskansliet samt tre utvecklingsledare från Fritids- och Folkhälsoförvaltningen. Projektsamordnaren ledde arbetet och var anställd på 50 % inom ramen för projektet. Kommunikatören arbetade främst med kampanjen som togs fram för projektet i samarbete med reklambyrån Brainforest. Fritids- och Folkhälsoförvaltningens viktigaste roll var att hjälpa till att driva arbetet för ökat valdeltagande på de olika mötesplatserna i staden samt att kommunicera ut budskapet till sina områdesnätverk, då dessa var viktiga arenor för projektet att nå ut till. Slutligen hjälpte annan personal på Valkansliet till i projektet i enskilda insatser så som på områdesdagar och andra stadsevent som gjordes inom ramen för projektet.

Syftet med projektet var att på kort sikt öka valdeltagandet i det allmänna valet 2022. Syftet på lång sikt var att få fler personer att inse värdet av en stark demokrati och vikten av att delta i den. Projektet skulle arbeta för att öka medvetenheten och förtroendet för valet hos de målgrupper som projektet riktade sig till, och på så sätt få dessa väljare att använda sin demokratiska rättighet att rösta.

Informationen som projektet ville nå ut med var bland annat hur valet går till och vilka som får rösta. Målet för projektgruppens kommunikation var att alltid vara opartisk, trovärdig, intresseväckande och tydlig.

De insatser som bestämdes var bland annat att genomföra utbildningar om valet, delta på områdesdagar samt ta fram en informationskampanj. Några fler insatser utöver dessa lades även till under projektets gång. Insatserna baserades i mångt och mycket på hur projektsatsningen för ökat valdeltagande till allmänna valen 2018 samt EU-valet 2019 hade arbetat.

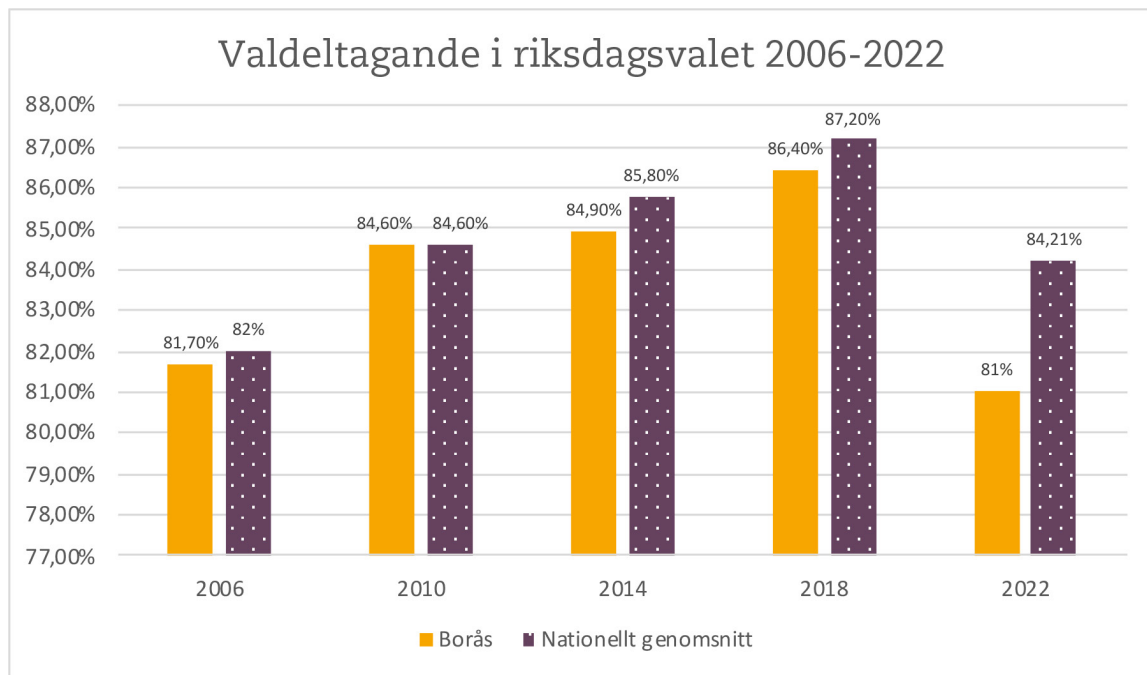
2 Tidigare arbeten med ökat valdeltagande

Valdeltagandet minskade markant i slutet på 90-talet och ökade inte förrän i det allmänna valet 2006. Ökningen 2006 var liten och redovisades till 0,9 %. Valdeltagandet har sedan dess ökat stadigt både i Borås och nationellt under valåren 2010, 2014 och 2018. 2018 var valdeltagandet till riksdagsvalet i Borås 86,4 %.

Valnämnden i Borås Stad hade under de allmänna valen 2006 och 2010 i uppdrag att arbeta med insatser för ett ökat valdeltagande. Gemensamt för dessa satsningar var bland annat ett fokus på målgruppen förstagångsväljare. Inför supervalåret 2014 beslutade Valnämnden att endast arbeta med att anordna och administrera val under verksamhetsåret och inte bedriva något projekt utöver det. Under de allmänna valet 2018 gjordes ännu en projektsatsning. Målgrupperna för 2018 års projektsatsning var boende i områden med lågt valdeltagande, förstagångsväljare, utrikesfödda som tidigare inte röstat i Sverige samt personer med funktionsnedsättning. Det genomsnittliga valdeltagandet i Borås ökade i 2018 års val med 1,5 % i riksdagsvalet.

Diagrammet nedan visar hur valdeltagandet sett ut i riksdagsvalet under valåren 2006-2022 i Borås och nationellt.

DIAGRAM 1. Valmyndigheten 2022.

Valdeltagandet i Borås har generellt legat strax under det nationella genomsnittet. I årets val gick valdeltagandet ned både nationellt och i Borås. Nationellt sjönk valdeltagandet med ca 3 % i riksdagsvalet, medan valdeltagandet i Borås sjönk med ca 5,4 %.

3 Arbetet med ett ökat valdeltagande

I rubrikerna 3.1–3.3 beskrivs de tre olika målgrupperna som projektet i huvudsak riktade sig till samt vilka insatser som gjordes för varje målgrupp.

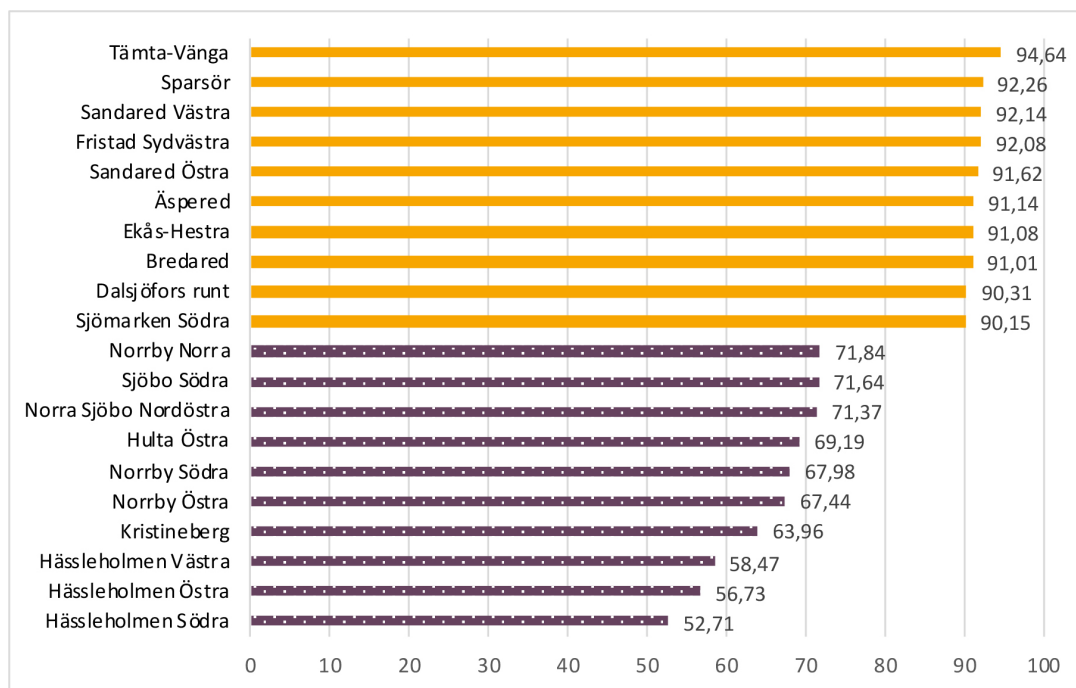
Under rubrik 3.4 beskrivs de huvudsakliga insatserna som projektet arbetade med mer ingående.

3.1 Målgruppen: områden med lågt valdeltagande

I det allmänna valet 2018 höjdes valdeltagandet i Borås. Riktade insatser mot områden med särskilt lågt valdeltagande gjordes, och i de flesta områden höjdes också valdeltagandet. Trots detta visade 2018 års valdeltaganderesultat fortfarande stora skillnader mellan olika valdistrikt. Vissa valdistrikt röstade i betydligt högre utsträckning än andra valdistrikt. Anledningen till att projektet har valt att satsa på målgruppen boende i områden med lågt valdeltagande är att det är viktigt att arbeta för att så många Boråsares vilja som möjligt representeras i valresultatet.

Bilden nedan visar de 10 valdistrikt som hade högst respektive lägst valdeltagande i kommunvalet 2018.

DIAGRAM 2. Valmyndigheten 2022.

De gröna staplarna visar de 10 valdistrikten i Borås med högst valdeltagande till kommunfullmäktigevalet 2018. De röda staplarna visar de 10 valdistrikten med lägst valdeltagande. Det är tydligt att det är stora skillnader mellan valdistrikten. Skillnaden mellan valdistriktet med det högsta valdeltagandet och valdistriktet med det lägsta valdeltagandet är 41,93 %. Skillnaden år 2014 mellan det valdistriktet med det högsta valdeltagandet och valdistriktet med det lägsta valdeltagandet var 41,99 %. Trots att valdeltagandet ökade mellan valet 2014 och valet 2018 så bestod alltså stora skillnader mellan valdeltagande i olika valdistrikt.

Det valdistrikt som hade lägst valdeltagande i det allmänna valet 2018 var Hässleholmen-Södra som visade ett valdeltagande på 52,71 % i valet till Kommunfullmäktige. Tämta-Vänga var det valdistrikt som hade högst valdeltagande 2018 med ett valdeltagande 94,64 % i valet till Kommunfullmäktige.

Områden som visade ett specifikt lågt valdeltagande i det allmänna valet 2018 var Hässleholmen, Sjöbo, Norrby, Hulta och Kristineberg. Dessa områden är även socioekonomiskt utsatta områden. Det är vanligt i hela riket att valdeltagandet är särskilt lågt i socioekonomiskt utsatta områden.

Baserat på denna statistik valde projektet för ökat valdeltagande 2022 att göra riktade satsningar mot områdena Hässleholmen, Sjöbo, Norrby, Hulta och Kristineberg i syfte att öka valdeltagandet och minska skillnaderna i valdeltagande i kommunen.

3.1.1 Insatser

För målgruppen boende i områden med lågt valdeltagande gjordes i huvudsak tre olika insatser: utbildningsinsatser, områdesdagar och andra stadsevent samt informationskampanjen.

Nyckelpersoner som arbetar i dessa områden fick gå en utbildning om valet och valdeltagandet för att kunna stötta projektet i att nå ut med informationen till målgruppen. Bland annat utbildades mötesplatspersonal och stadsdelsvärdar som arbetar i dessa områden.

Projektet deltog på samtliga av områdesdagarna i fokusområdena för projektet.

Särskilda insatser för informationskampanjen gjordes för att specifikt kunna nå ut till just dessa områden. Den viktigaste satsningen var att ta fram informationsfoldern på både somaliska, arabiska och engelska utöver svenska i och med att många personer i dessa områden pratar de språken.

För mer information om respektive insats, se rubriken 3.4.

3.2 Målgruppen: förstagångsväljare

Förstagångsväljare är en av de målgrupper som enligt statistik röstar i något lägre utsträckning än genomsnittet, framförallt unga i socioekonomiskt utsatta områden (MUCF, 2022). Därför var förstagångsväljare en av fokusbegränsningarna för projektet. Förstagångsväljare var även en målgrupp för projektet år 2018. Förstagångsväljare är främst väljare som får rösträtt på grund av att de till det senaste valet blivit äldre än 18 år.

Statistiken för valdeltagande bland förstagångsväljare i allmänna valet 2018 är hämtad från röstlängderna. Gruppen förstagångsväljare utgörs i statistiken av röstberättigade i åldern 18-22 år i Borås. I valet 2018 var valdeltagandet för förstagångsväljare 86 % i riksdagen, 82 % i kommunfullmäktige och 81,7 % i regionfullmäktige. Det innebar en rejäl ökning från valet 2014, då valdeltagandet i målgruppen ökade med ca 7 % i samtliga tre val.

3.2.1 Insatser

För målgruppen förstagångsväljare gjordes i huvudsak en riktad insats för just denna målgrupp, nämligen Skolval. I övrigt gjordes generella satsningar där målgruppen förstagångsväljare även ingick som målgrupp, exempelvis informationskampanjen samt olika stadsevent.

Skolval är en nationell satsning av MUCF som även ingick som satsning för projektet och som riktar sig till ungdomar på högstadiet och gymnasiet. Syftet är att genomföra ett simulerat val i skolan för att eleverna ska bli mer insatta och benägna att rösta i det riktiga valet.

Informationskampanjen riktade sig till samtliga målgrupper för projektet. En medveten satsning som gjordes för att också kunna nå gruppen förstagångsväljare var att synas på sociala medier så som Instagram. Kampanjmaterialet fanns även tillgängligt på stadens kommunala skolor.

Flera av stadsevenen som projektet deltog på för att informera om valet riktade sig till samtliga målgrupper för projektet. Projektet deltog exempelvis på samtliga Sommartorsdagar i stadsparken, och under dessa dagar var det många ungdomar som kom förbi då Sommartorsdagarna lockar många unga i staden.

För mer information om respektive insats, se rubrik 3.4.

3.3 Målgruppen: utrikesfödda som tidigare inte röstat i Sverige

Statistik visar att utrikesfödda som tidigare inte röstat i Sverige generellt röstar i lägre utsträckning än genomsnittet. Därför var denna grupp en målgrupp för projektet 2022 och även i tidigare projektsatsningar för 2018.

Väljare från denna målgrupp kan tidigare ha röstat i ett annat land med ett annat valsysteem eller en annan demokratisk struktur. Information om valsystemet, rösträtt och sättet att rösta är centralt för målgruppen. I områden med lågt valdeltagande bor det många väljare som är utrikesfödda och inte tidigare röstat i Sverige. Målgrupperna har därför många gemensamma beröringspunkter.

Målgruppen är svår att definiera för att kunna få fram statistik över valdeltagande. Det skulle krävas otroliga resurser för att kunna upprätta en helt korrekt statistik för denna målgrupp, och det har projektet inte haft möjlighet till. Denna målgrupp definieras därför som personer som inte har rösträtt i riksdagsvalet, eftersom det finns starka knypunkter för utrikesfödda som tidigare inte har röstat i Sverige i relation till personer som inte är svenska medborgare. Målgruppen definierades på samma sätt i projektet 2018.

Valdeltagandet för utrikesfödda i Borås som inte tidigare har röstat i Sverige var i snitt 40,9 % i valen för kommun och region i allmänna valen 2018. Det innebar en ökning med ca 5,2 % jämfört med valet 2014. Statistiken visar trots det att valdeltagandet är betydligt lägre i denna målgrupp jämfört med genomsnittet.

3.3.1 Insatser

För målgruppen utrikesfödda som inte tidigare har röstat i Sverige gjordes i huvudsak tre olika insatser: utbildningsinsatser, områdesdagar och andra stadsevent samt informationskampanjen.

Nyckelpersoner som arbetar med denna målgrupp erbjöds gå en utbildning om valet och valdeltagandet för att kunna stötta projektet i att nå ut med informationen till målgruppen. Bland annat utbildades SFI-lärare och lärare från Borås Folkhögskola som i stor utsträckning arbetar med denna målgrupp. De utbildningsinsatser som gjordes för att öka valdeltagandet i fokusbostadsområdena innebar delvis också en satsning för denna målgrupp, i och med att många utrikesfödda bor i dessa områden.

Särskilda insatser för informationskampanjen gjordes för att specifikt kunna nå ut till personer som tidigare inte har röstat i Sverige. Det var viktigt för projektet att informationen var kortfattad, tydlig och lättillgänglig för att den skulle vara lätt för de flesta att kunna ta till sig oavsett om man var insatt i Sveriges valsysteem eller inte. Informationsfoldern togs också fram på både somaliska, arabiska och engelska utöver svenska i och med att många personer som är nya i Sverige pratar dessa språk.

För mer information om respektive insats, se rubriken 3.4.

3.4 Insatser för projektet

Nedan beskrivs de insatser som projektet i huvudsak arbetade med. Insatserna har redan nämnts ovan under punkt 3.1-3.3, men nedan beskrivs de mer ingående. Flera av insatserna riktade sig till mer än en målgrupp för projektet.

3.4.1 Utbildningsinsatser

Satsningen på utbildningsinsatser gjordes främst som en insats för målgrupperna boende i områden med lågt valdeltagande samt utrikesfödda som inte tidigare röstat i Sverige.

Utbildningsinsatserna riktade sig till personal inom organisationen Borås Stad, annan personal i staden samt engagerade inom civilsamhället som ofta möter målgrupperna i sin verksamhet. Syftet med utbildningsinsatserna var att personerna skulle kunna ta med sig kunskapen om val och valdeltagande ut i sina verksamheter för att hjälpa projektet att sprida informationen till målgrupperna och på så vis öka valdeltagandet.

Genom att utbilda nyckelpersoner som ofta möter målgrupperna i sin vardag fanns möjlighet att nå ut till fler än vad endast projektgruppen själva hade haft möjlighet till.

Utbildningen innehöll dels grundläggande information om valet, exempelvis hur det svenska valsystemet fungerar, hur man gör när man röstar och vem som har rösträtt. Den innehöll även information om hur valdeltagandet ser ut samt varför det är viktigt att arbeta för att öka valdeltagandet.

De målgrupper som utbildades var bland annat: mötesplatspersonal, stadsdelsvärdar, SFI-lärare, lärare från Borås Folkhögskola samt engagerade i föreningar.

Totalt hölls 5 utbildningstillfällen. Dessa utbildningstillfällen hölls:

- 4 april: Blandad målgrupp. Hölls digitalt via Teams.
- 19 april: Blandad målgrupp. Hölls på Hultahuset.
- 8 juni: Stadsdelsvärdar. Hölls på Kulturhuset.
- 23 juni: SFI-lärare. Hölls digitalt via Teams.
- 7 augusti: Folkhögskolelärare. Hölls på Borås Folkhögskola.

Tre utbildningstillfällen utöver dessa ovan nämnda fick tyvärr ställas in på grund av för få anmälningar. Anmälningarna till dessa utbildningstillfällen skickades ut via Fritids- och Folkhälsoförvaltningens olika områdesnätverk. Å andra sidan adderades tre nya utbildningstillfällen, nämligen de för stadsdelsvärdar, SFI-lärare och Borås Folkhögskola. Dessa utbildningstillfällen skapades genom att projektsamordnaren kontaktade respektive personalgrupp och bad om att få hålla utbildningen.

3.4.2 områdesdagar och andra stadsevent

Projektsatsningarna på områdesdagar och andra stadsevent gjordes dels som en satsning för samtliga målgrupper i projektet, och dels som en generell satsning för alla boråsare. Detta eftersom att många av stadseventen riktade sig till alla boråsare. Satsningen på just områdesdagarna var dock främst en satsning för att nå boende i områden med lågt valdeltagande samt utrikesfödda som inte tidigare röstat i Sverige.

I Borås anordnas årligen dagar för vissa bostadsområden, så kallade områdesdagar. Projektet deltog i huvudsak på dagarna för de områden som hade lågt valdeltagande. Under områdesdagarna hade projektgruppen ett informationsbord och delade ut material såsom ballonger och informationsfolders samtidigt som informationskampanjens posters och roll-ups visades upp. Projektgruppen svarade även på frågor om rösträtt, sätt att rösta och andra generella valfrågor.

Projektet deltog på dessa områdesdagar:

- 7 maj: Kristinebergsdagen
- 21 maj: Hej Hulta
- 27-28 maj: Hässlefesten
- 27 augusti: Norrbydagen
- 3 september: Sjöbodagen
- 10 september: Götadagen

Samtliga dagar utöver Götadagen var för områden som projektet gjorde riktade satsningar för. Utöver dessa områdesdagar deltog projektet även på Götadagen den 10 september som en sista insats för projektet dagen innan valdagen.

Projektet deltog utöver detta även på ett ”Mingla med politiker-event” på Norrbyhuset den 23 augusti. Detta event arrangerades av Borås tidning samt Borås bibliotek. Syftet med eventet var att Norrbyborna skulle få chans att träffa kommunpolitiker från respektive parti i kommunfullmäktige och kunna ställa frågor om partiernas politik. Projektet deltog på eventet för att kunna svara på generella frågor om valet.

Projektet deltog även på 5 andra stadsevent utöver områdesdagarna, nämligen dessa:

- 6 juni: nationaldagen i Stadsparken
- 30 juni, 7 juli, 14 juli, 21 juli: Sommartorsdagarna i Stadsparken

Dessa stadsevent var inte specifikt riktade till någon särskild målgrupp för projektet, utan genomfördes i huvudsak i syfte att öka valdeltagandet generellt i staden. Under dessa stadsevent mötte projektgruppen dock många personer ur de målgrupper projektet specifikt arbetade mot ändå.

3.4.3 Informationskampanj

Informationskampanjen riktade sig till samtliga målgrupper för projektet, samt generellt till alla Boråsare.

Informationskampanjen togs fram av projektgruppen i samarbete med reklambyrån Brainforest. Syftet med kampanjen var att informera om valet runtom i staden i syfte att öka valdeltagandet.

Kampanjen fokuserade på budskapen att man kunde ”Ta hand om demokratin”, ”Stärk demokratin”, ”Skydda demokratin” eller ”Hylla demokratin” genom att rösta i valet. För mer information om hur kampanjen såg ut, se bilaga 1.

Nedan följer exempel på kampanjmaterial som togs fram:

- Informationsfolders
- Kampanjaffischer
- Eurosize
- Pins
- Ballonger
- Roll-ups
- Beachflaggor
- Informationsfilm

Nedan följer exempel på plattformar som kampanjen syntes i:

- Mötesplatser
- Andra offentliga lokaler som exempelvis skolor, bibliotek, badhus
- Sociala medier
- affischeringsplatser runt om i staden
- Borås Tidning
- Bussreklam
- Kassareklam
- Utomhusbio

Mycket av kampanjmaterialet användes under områdesdagarna och andra stadsevent. Då användes exempelvis affischer, informationsfolders på 4 olika språk, beachflaggor, pins och ballonger.

Samtliga mötesplatser i fokusområdena för projektet hade tillgång till mycket av kampanjmaterialet så som affischer, roll-ups samt informationsfolders på olika språk. Mötesplatserna fick även en varsin valurna, valbås, blanka valsedlar samt valkuvert för att kunna visa mötesplatsernas besökare hur det går till att rösta.

Kampanjen syntes på flera olika sätt i Borås Stads olika mediekkanaler, exempelvis Facebook, Instagram och Borås Stads valhemsida www.boras.se/val.

Den största satsningen för kampanjen rent ekonomiskt var informationsfilmen. Filmen innehöll kortfattad information om valet och riktade sig till alla boråsare. Filmen gjordes i en lång version på ca 1 minut och 30 sekunder, samt i en kort version på ca 10 sekunder. Syftet med den långa versionen var bland annat att kunna visa filmen i olika sammanhang i syfte att sprida information till olika målgrupper, exempelvis för elever, mötesplatsbesökare eller SFI-studenter. Den långa versionen visades på utomhusbio som arrangerades under 4 fredagar som en del av eventet Sommartorsdagarna Weekend. Varje fredag visades 2 filmer, en barnfilm och en vuxenfilm, och valinformationsfilmen visades innan varje film, alltså totalt 8 gånger. Kortversionen togs fram bland annat i syfte att kunna visas i sociala medier samt i kassareklam.

3.4.4 Skolval

Satsningen Skolval riktade sig endast till målgruppen förstagångsväljare.

Skolval är en nationell satsning som arrangeras av Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor, MUCF. Skolval är ett simulerat val på högstadieskolor och gymnasieskolor runt om i landet. MUCF bistår med information samt delvis material till de skolor som anmäler sig till Skolval. MUCF har gjort studier som visar att de förstagångsväljare som deltagit i Skolval under sin skolgång är mer benägna att sedan rösta i det riktiga valet när de har uppnått rösträttsålder.

Projektet fokuserade på att få så många skolor som möjligt i Borås att anmäla sig till Skolval 2022. Projektsamordnaren kontaktade samtliga högstadieskolor och gymnasieskolor i staden med information om Skolval, en uppmaning att anmäla sin skola samt erbjöd stöd om det fanns frågor eller om de behövde hjälp med något. När skolvalen sedan väl skulle genomföras på de anmälda skolorna så hjälpte projektsamordnaren till att bistå med valbås till de skolor som behövde låna det från Valkansliet, då valbås inte ingick i det material som MUCF skickade ut.

Skolval är en satsning på både lång och kort sikt inom projektet. En del av de elever som deltog i årets Skolval hade också möjlighet att rösta i det riktiga valet då de var över 18 år, men många elever som deltog i årets Skolval är yngre. Det är därav också en satsning som förhoppningsvis ger resultat även på sikt.

4 Resultat och tolkning

I valet 2022 gick valdeltagandet ned i Borås i samtliga tre val riksdag, kommun och region.

I tabellen nedan redogörs valdeltagandet i respektive val från 2014-2022, samt skillnaden i valdeltagandet i procentenheter mellan år 2018 och 2022.

TABELL 1. Valmyndigheten, 2022.

Valdeltagande Borås	Riksdag	Kommun	Region
Allmänna valet 2014	84,9 %	82,1 %	81,8 %
Allmänna valet 2018	86,4 %	83,4 %	82,9 %
Allmänna valet 2022	81 %	78,5 %	Finns ej kommer maj 2023
Skillnad mellan år 2018 och år 2022	-5,4 %	-4,9 %	Finns ej, kommer maj 2023

I valet till Riksdagen sänktes valdeltagandet med 5,4 %, medan den nationella sänkningen var på ca 3 %, i jämförelse med föregående val 2018.

I valet till Kommunfullmäktige sänktes valdeltagandet med 4,9 %, medan den nationella sänkningen var på 3,5 % i jämförelse med föregående val 2018.

I valet till Regionfullmäktige uppdateras statistiken för detta i maj 2023 gällande valdeltagandet. Den nationella sänkningen var på 3,5 procentenheter och valdeltagandet blev 80,2 %.

Sammanfattningsvis har alltså valdeltagandet sänkts både nationellt sett och kommunalt sett i Borås Stad. Dock är sänkningen något större i Borås Stad jämfört med rikssnittet. I riksdagsvalet sänktes valdeltagandet ca 2,4 % mer i Borås jämfört med den nationella sänkningen.

4.1 Områden med lågt valdeltagande

Områdena Hässleholmen, Norrby, Sjöbo, Kristineberg och Hulta har sedan tidigare visat ett lågt valdeltagande och är även områden som är socioekonomiskt utsatta, därför var dessa områden fokusområden för projektet. Även tidigare projekt från allmänna valen 2018 samt EU-valet 2019 har satsat extra på att öka valdeltagandet i dessa fokusområden. En del av valdistrikten har ändrats sedan föregående val, i sådana fall redogörs det för nedan.

Områdena redogörs var för sig i nedanstående rubriker. Analys av resultatet finns under punkt 4.1.6.

4.1.1 Området Norrby

I området Norrby ingår valdistrikten Norrby Billdalsgatan, Norrby Norra och Norrby Södra. Valdistrikten har ändrats sedan valet 2018, då hette valdistrikten Norrby Östra, Norrby Södra och Norrby Norra. Valdistrikten motsvarar dock ungefär samma område i de båda valen.

I tabellen nedan syns antalet röstberättigade samt valdeltagandet i samtliga valdistrikt i Norrby i de allmänna valen 2022. Det finns ingen betydande skillnad i röstberättigade och valdeltagande mellan de olika distrikten.

TABELL 2. Valmyndigheten 2022.

Valdistrikt Norrby	Röstberättigade Riksdag	Valdeltagande riksdag	Röstberättigade Kommun & Region	Valdeltagande Region	Valdeltagande Kommun
Norrby Billdalsgatan	872	56,19 %	1096	52,92 %	54,47 %
Norrby Norra	820	57,93 %	926	57,88 %	58,32 %
Norrby Södra	708	62,15 %	880	55,34 %	55,68 %
Totalt	2400	58,8 % (snitt)	2902	55,4 % (snitt)	56,15 % (snitt)

I tabellen nedan redogörs valdeltagandet i det allmänna valet 2014, 2018 samt 2022 för hela området Norrby.

TABELL 3.

Valdeltagande Norrby	Riksdag	Kommun	Region
Allmänna valet 2014	66,8 %	65,3 %	65 %
Allmänna valet 2018	72,9 %	69,1 %	68,3 %
Allmänna valet 2022	58,76 %	56,15 %	55,4 %

Valdeltagandet har sänkts i samtliga val mellan år 2018 och år 2022. I riksdagen sänktes valdeltagandet med 14 %, i kommunen med 13 % och i region med 13 %.

4.1.2 Området Hässleholmen

I området Hässleholmen ingår valdistrikten Hässleholmen-Distansgatan, Hässleholmen-Tunnlandsgatan och Hässleholmen-Våglängdsgatan. Valdistrikten har ändrats sedan allmänna valen 2018, då hette valdistrikten Hässleholmen Södra, Hässleholmen Västra, Hässleholmen Östra och Hässleholmen-Brämhult. Valdistrikten motsvarar dock ungefär samma område i de båda valen.

I tabellen nedan syns antalet röstberättigade samt valdeltagande i samtliga valdistrikt i Hässleholmen. Valdeltagandet i valdistriktet

TABELL 4. Valmyndigheten, 2022.

Valdistrikt Hässleholmen	Röstberättigade Riksdag	Valdeltagande riksdag	Röstberättigade Kommun & Region	Valdeltagande Region	Valdeltagande Kommun
Hässleholmen- Distansgatan	788	51,78 %	1212	41,83 %	41,91 %
Hässleholmen- Tunnlandsgatan	956	51,78 %	1281	45,51 %	45,67 %
Hässleholmen- Våglängdsgatan	848	50,47 %	1133	46,87 %	47,04 %
Totalt	2592	51,34 % (snitt)	3626	44,74 % (snitt)	44,87 % (snitt)

I tabellen nedan redogörs valdeltagandet i det allmänna valet 2014, 2018 samt 2022 för hela området Hässleholmen.

TABELL 5.

Valdeltagande Hässleholmen	Riksdag	Kommun	Region
Allmänna valet 2014	66,7 %	61,7 %	61,3 %
Allmänna valet 2018	66,7 %	63,7 %	63,3 %
Allmänna valet 2022	51,34 %	44,87 %	44,74 %

Valdeltagandet har sänkts i samtliga val mellan år 2018 och år 2022. I riksdagen sänktes valdeltagandet med 15,36 %, i kommunen med 18,83 % och i regionen med 18,56 %.

4.1.3 Området Sjöbo

I området Sjöbo ingår valdistrikten Sjöbo-Almenäs, Sjöbo-Björksäter, Sjöbo-Johannelund, Sjöbo-Långesten, Sjöbo-Ryda och Sjöbo-Nolhaga. Valdistrikten har ändrats sedan valet 2018, då hette valdistrikten Norra Sjöbo Nordvästra, Norra Sjöbo Nordöstra, Norra Sjöbo Sydvästra, Norra Sjöbo Sydöstra, Sjöbo Södra och Sjöbo Ryda. Valdistrikten motsvarar dock ungefär samma område i de båda valen.

I tabellen nedan syns antalet röstberättigade samt valdeltagandet i samtliga valdistrikt i Sjöbo i de allmänna valen 2022. Valdeltagandet ser något olika ut i de olika valdistrikten, då Sjöbo-Björksäter och Sjöbo-Ryda har ett något högre valdeltagande.

TABELL 6. Valmyndigheten, 2022.

Valdistrikt Sjöbo	Röstberättigade Riksdag	Valdeltagande riksdag	Röstberättigade Kommun & Region	Valdeltagande Region	Valdeltagande Kommun
Sjöbo Almenäs	976	69,77 %	1049	67,3 %	66,83 %
Sjöbo Björksäter	921	73,29 %	993	70,19 %	70,09 %
Sjöbo Johannelund	760	65 %	867	59,28 %	58,71 %
Sjöbo Långesten	1019	67,71 %	1160	62,07 %	61,81 %
Sjöbo Nolhaga	845	64,85 %	956	58,89 %	58,79 %
Sjöbo Ryda	1052	72,34 %	1112	68,44 %	68,71 %
Totalt	5573	68,8 % (snitt)	6137	64,4 % (snitt)	64,1 % (snitt)

I tabellen nedan redogörs valdeltagandet i det allmänna valet 2014, 2018 samt 2022 för hela området Sjöbo.

TABELL 7.

Valdeltagande Sjöbo	Riksdag	Kommun	Region
Allmänna valet 2014	76,1 %	72,2 %	72,1 %
Allmänna valet 2018	76,6 %	73,1 %	72,6 %
Allmänna valet 2022	68,8 %	64,1 %	64,4 %

Valdeltagandet har sänkts i samtliga val mellan år 2018 och år 2022. I riksdagen sänktes valdeltagandet med 7,8 %, i kommunen med 9 % och i regionen med 8,2 %.

4.1.4 Området Hulta

I området Hulta ingår valdistrikten Hulta Västra och Hulta Östra. Valdistrikten har ändrats sedan valet 2018, då hette valdistrikten Hulta Västra, Hulta Östra och Hulta Sörmarken. Valdistrikten motsvarar dock ungefär samma område i de båda valen på grund av sammanslagning.

I tabellen nedan syns antalet röstberättigade samt valdeltagandet i samtliga valdistrikt i Hulta i de allmänna valen 2022. Valdeltagandet är högre i valdistriktet Hulta Västra jämfört med Hulta Östra.

TABELL 8. Valmyndigheten, 2022.

Valdistrikt Sjöbo	Röstberättigade Riksdag	Valdeltagande riksdag	Röstberättigade Kommun & Region	Valdeltagande Region	Valdeltagande Kommun
Hulta- Västra	1253	77,33 %	1320	75,23 %	75,15 %
Hulta- Östra	1129	65,01 %	1394	58,61 %	59,40 %
Totalt	2382	71,2 % (snitt)	2714	66,9 %	67,3 %

I tabellen nedan redogörs valdeltagandet i det allmänna valet 2014, 2018 samt 2022 för hela området Hulta.

TABELL 9.

Valdeltagande Hässleholmen	Riksdag	Kommun	Region
Allmänna valet 2014	79,1 %	78,1 %	77,9 %
Allmänna valet 2018	79,3 %	77,4 %	76,8 %
Allmänna valet 2022	71,2 %	67,3 %	66,9 %

Valdeltagandet har sänkts i samtliga val mellan år 2018 och år 2022. I riksdagen sänktes valdeltagandet med 8,1 %, i kommunen med 10,1 % och i regionen med 9,9 %.

4.1.5 Området Kristineberg

I området Kristineberg ingår endast ett valdistrikt, Kristineberg. Valdistriktet har inte ändrats sedan valet 2018. Valdistriktet som hette Kristineberg år 2014 motsvarar dock inte samma område och är därför inte med i jämförelsen då detta hade blivit missvisande.

I tabellen nedan syns antalet röstberättigade samt valdeltagandet i området och valdistriktet Kristineberg i de allmänna valen 2022.

TABELL 10. Valmyndigheten, 2022.

Valdistrikt Sjöbo	Röstberättigade Riksdag	Valdeltagande riksdag	Röstberättigade Kommun & Region	Valdeltagande Region	Valdeltagande Kommun
Kristineberg	1012	62,06 %	1221	55,61 %	55,77 %

I tabellen nedan redogörs valdeltagandet i det allmänna valet 2018 samt 2022 för hela området Kristineberg. I och med att det inte finns något motsvarande valdistrikt för år 2014 så finns det inte statistik från det valet.

TABELL 11.

Valdeltagande Kristineberg	Riksdag	Kommun	Region
Allmänna valet 2018	71,12 %	63,96 %	63,47 %
Allmänna valet 2022	62,06 %	55,77 %	55,61 %

Valdeltagandet har sänkts i samtliga val mellan år 2018 och år 2022. I riksdagen sänktes valdeltagandet med 9 %, i kommunen med 8,2 % och i regionen med 7,9 %.

4.1.6 Analys av valdeltagande i samtliga områden

De valdistrikt som har lägst valdeltagande i hela kommunen finns i området Hässleholmen. Valdistriktet Hässleholmen Våglängdsgatan har lägst valdeltagande i riksdagsvalet i hela kommunen, medan valdistriktet Hässleholmen-Distansgatan har lägst valdeltagande i kommunvalet och regionvalet.

Områdena Hässleholmen och Norrby har lägst valdeltagande av de fem fokusområdena som projektet arbetade med. Valdeltagandet i dessa områden ligger någonstans mellan 53,8 % till 59,4 % oavsett val och valdistrikt. Även området Kristineberg har ett mycket lågt valdeltagande, mellan 55,6 % till 62 % i samtliga val.

Av dessa områden har Hultra och Sjöbo högst valdeltagande. Valdeltagandet i området Hultra ligger mellan 66,9 % till 71,2 % beroende på val. Valdeltagandet i området Sjöbo är något lägre, mellan 64,1 % till 68,8 % beroende på val.

Den största nedgången i valdeltagande skedde i området Norrby. Där sänktes valdeltagandet i snitt med 13-14 % i samtliga val jämfört med 2018.

Sammanfattningsvis har valdeltagandet sänkts i samtliga av dessa områden jämfört med 2018. Valdeltagandet sänktes mellan 7-14 % i samtliga val i samtliga områden.

Denna nedgång i valdeltagandet jämfört med 2018 kan delvis förklaras av en generell nedgång, både nationellt och i Borås Stad som helhet. I hela riket sänktes valdeltagandet med ca 3 %, och i Borås kommun med ca 5,4 %. I dessa fem fokusområden för projektet har dock valdeltagandet sänkts mer än både det nationella och det kommunala snittet.

För vidare analys av resultatet, se punkt 5.

4.2 Förstagångsväljare

Statistik för målgruppen förstagångsväljare fanns inte tillgänglig under tidsperioden som denna projektrapport skrevs. Statistiken kommer att finnas tillgänglig hos SCB, Statistiska Centralbyrån, maj 2023. Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor, MUCF, har i tidigare val gjort en nationell rapport om förstagångsväljares valdeltagande. Det är möjligt att en sådan rapport görs även för valet 2022 och att informationen i den även kan vara applicerbar på Borås Stads förstagångsväljare.

4.2.1 Skolval

En satsning inom projektet som riktade sig specifikt till målgruppen förstagångsväljare var satsningen på Skolval. Skolval är ett nationellt arrangemang av Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor, MUCF. Projektet arbetade dock lokalt med Skolval genom att få så många skolor som möjligt i kommunen att delta, samt bistod delvis med material för att kunna genomföra skolvalen. För mer information om Skolval, se punkt 3.4.4.

I tabellen nedan redogörs antalet skolor som deltog i Skolval år 2018 i Borås Stad.

TABELL 12. MUCF 2018.

Högstadieskolor Skolval 2018	Gymnasieskolor Skolval 2018
Borås Kristna Skola	Almåsgymnasiet
Dalsjöskolan	Björkängsgymnasiet
Daltorpskolan	Bäckängsgymnasiet
Engelbrektskolan	Drottning Blankas gymnasieskola Borås
Erikslundskolan	Sven Erikssongymnasiet
Fristadskolan	Viskastrandsgymnasiet
Internationella Engelska skolan Borås	
Kunskapsskolan Borås	
Sandgårdsskolan	
Särlaskolan	
Viskaforsskolan	
Totalt antal högstadieskolor: 11	Totalt antal gymnasieskolor: 6

I tabellen nedan redogörs antalet skolor som deltog i Skolval år 2022 i Borås Stad.

TABELL 13. MUCF 2018. (MUCF 2022). Utöver dessa 19 skolor deltog även Borås Folkhögskola. Skolval riktar sig i huvudsak inte till folkhögskolor men de fick tillåtelse av MUCF att anmäla sig ändå till årets Skolval.

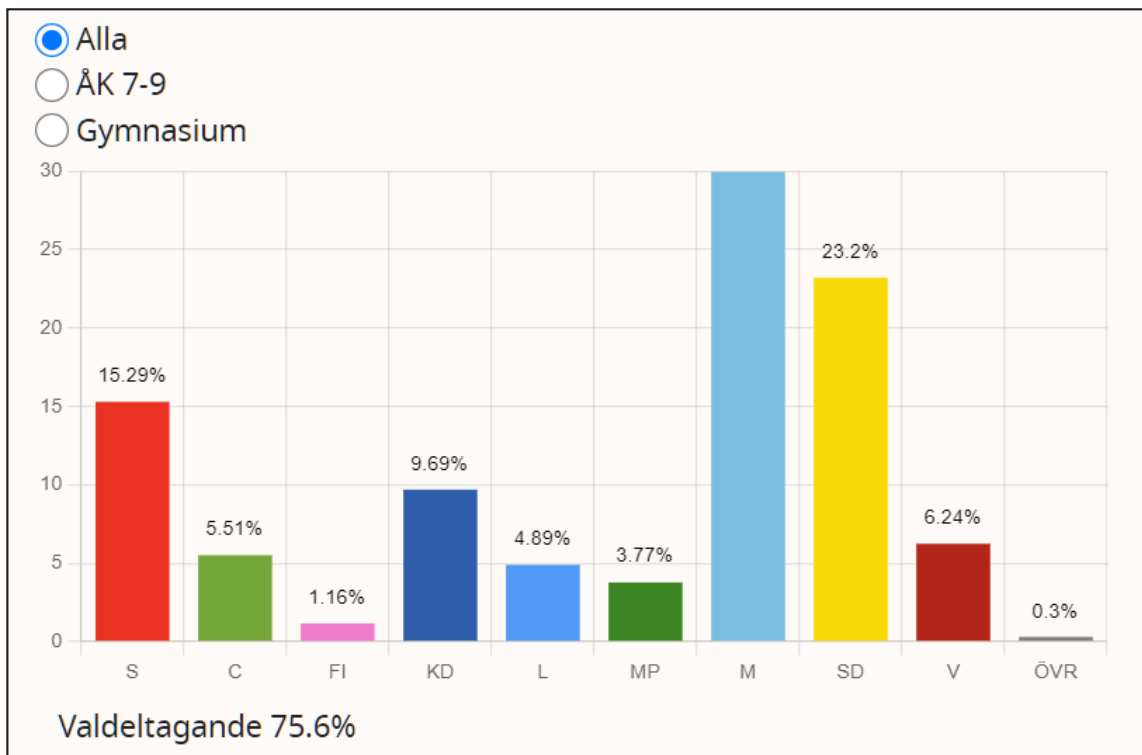
Högstadieskolor	Gymnasieskolor
Björkhöjdsskolan	Almåsgymnasiet
Borås Kristna Skola	Bergslenagymnasiet
Dalsjöskolan	Bäckängsgymnasiet
Daltorpskolan	Drottning Blankas Gymnasieskola Borås
Engelbrektskolan	Realgymnasiet i Borås
Erikslundskolan	Sven Eriksonsgymnasiet
Internationella Engelska skolan Borås	Viskastrandsgymnasiet
Kunskapsskolan Borås	
Malmen Montessori Borås	
Sandgårdsskolan	
Särlaskolan	
Viskaforsskolan	
Totalt antal högstadieskolor: 12	Totalt antal gymnasieskolor: 7

Antalet skolor som deltog i Skolval 2022 i Borås Stad ökade något. År 2018 deltog 17 skolor totalt, och år 2022 deltog 20 skolor inklusive Borås Folkhögskola. En möjlig anledning till ökningen är att projekt-samordnaren kontaktade samtliga högstadie- och gymnasieskolor i staden i maj 2022 och uppmanade dem att anmäla sig samt erbjöd stöd.

I Borås Stad finns ca 11 kommunala högstadieskolor, 4 privata högstadieskolor, 6 kommunala gymnasieskolor och gymnasiesärskolor, och 5 privata gymnasieskolor (Skolkollen 2022). Totalt finns 26 skolor som kan delta i Skolval. 19 av dessa 26 skolor deltog år 2022, alltså ca 73 %. Utöver dessa skolor deltog även Borås Folkhögskola då ett undantag gjordes för dem i årets Skolval.

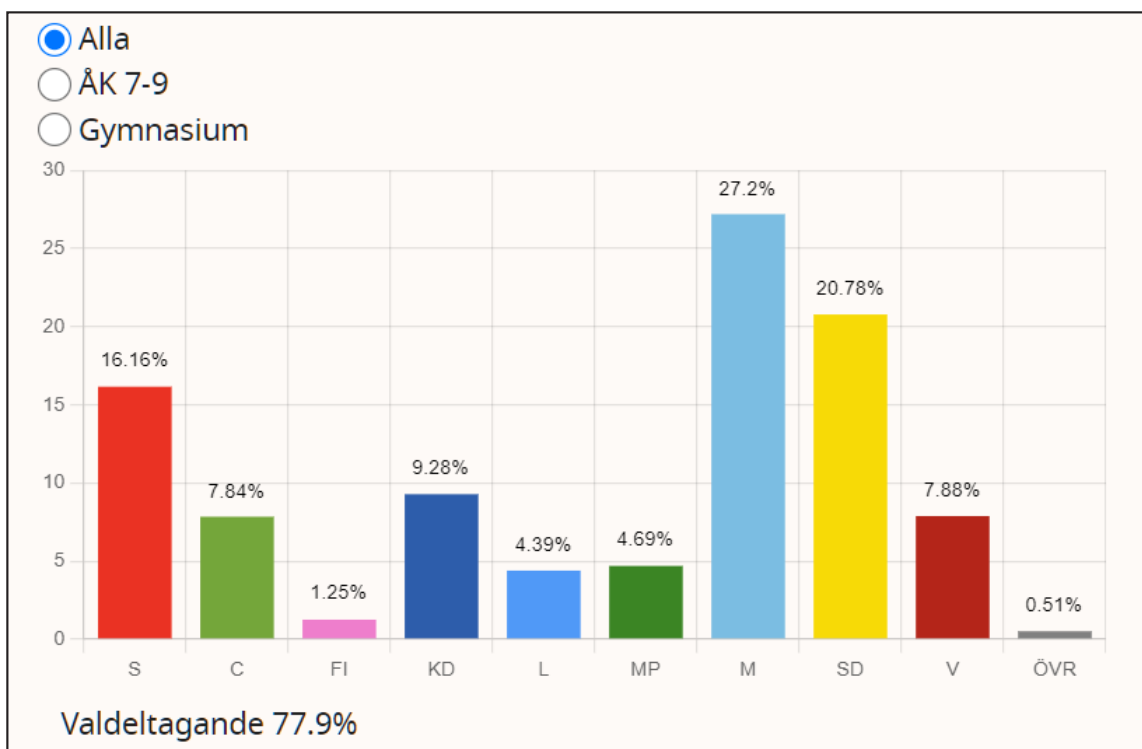
Diagrammet nedan visar valresultatet samt valdeltagandet i Skolval 2022 i Borås.

DIAGRAM 3. MUCF 2022. Borås.

Diagrammet nedan visar valresultatet samt valdeltagandet i Skolval 2022 i hela Sverige.

DIAGRAM 4. MUCF 2022. Sverige.

Valdeltagandet i Skolval 2022 i Borås var 75,6 % medan valdeltagandet i Skolval 2022 i hela Sverige var 77,9 %. Det är dock svårt att uttala sig kring valdeltagandet i Skolval, i och med att varje skola själva väljer vilket tillvägagångssätt de vill ha. Vissa lärare gör valdeltagandet obligatoriskt genom att ta med sina klasser till skolans vallokal för att rösta, medan andra bara informerar om öppettiderna för vallokalen för respektive klass och sedan är det elevens eget ansvar att gå och rösta.

Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällsfrågor menar att det finns belegg för att förstagångsväljare som deltagit i Skolval under sin skolgång är mer benägna att sedan rösta i de allmänna valen. Det är dock inte möjligt att säga vilken effekt Skolval har haft specifikt på Borås Stads förstagångsväljare i årets val då ingen sådan undersökning har genomförts. Skolval är som tidigare nämnt både en långsiktig och en kortsiktig satsning. En del av eleverna som deltog i Skolval i år var också röstberättigade i det allmänna valet, men de flesta var det inte i och med att de ännu är för unga. Därav är Skolval också en långsiktig satsning för framtida val.

4.3 Utrikesfödda som tidigare inte röstat i Sverige

Statistik för målgruppen utrikesfödda som inte tidigare röstat i Sverige fanns inte tillgänglig under tidsperioden som denna projektrapport skrevs. Statistiken kommer att finnas tillgänglig hos SCB, Statistiska Centralbyrån, troligtvis först våren 2023. Denna målgrupp har i tidigare projektrapporter definierats som väljare som endast har rösträtt i kommun och region, då det finns starka knypunkter mellan dessa väljare och väljare som inte tidigare röstat i Sverige. För att kunna jämföra statistik för denna målgrupp i valet 2022 med statistik från tidigare projektrapporter är det alltså den definitionen som bör användas.

5 Analys

Det generella valdeltagandet i Borås Stad i allmänna valen 2022 sänktes dessvärre jämfört med valdeltagandet i allmänna valen 2018. Valdeltagandet sänktes även i målgruppen för projektet: boende i områden där valdeltagandet är lågt.

Det är mycket svårt att analysera varför resultatet har blivit som det har blivit. Projektgruppen har dock kommit fram till tre huvudsakliga analysspår som redogörs för nedan.

5.1 En nationell samhällseffekt

Att valdeltagandet gått ned år 2022 jämfört med valet 2018 är inte unikt för Borås. Valdeltagandet gick dels ned generellt på nationell nivå i riksdagsvalet med ca 3 %. I Borås gick valdeltagandet ned med ca 5,4 % i riksdagsvalet. En ännu större nedgång skedde dock i fokusbostadsområdena för projektet, nämligen Hässleholmen, Norrby, Sjöbo, Hulta och Kristineberg. Dessa områden är socioekonomiskt utsatta områden och brukar generellt ha ett lägre valdeltagande än genomsnittet. Att valdeltagandet gick ner i socioekonomiskt utsatta områden i valet 2022 är inte heller något unikt för Borås. Många andra kommuner har precis som Borås haft projekt för att öka valdeltagandet i områden med lågt valdeltagande, men trots det har valdeltagandet gått ned. Denna trend går att se i exempelvis Falun (Forsell 2022), Göteborg (Lundgren 2022, Wennerholm 2022), Norrköping (Norrköping 2022, Foric 2022), Gävle (Jonsson 2022), Botkyrka (Tingstedt 2022), Södertälje (Södertälje Kommun 2022, Nilsson 2022) och Haparanda (Haupt 2022).

Alla dessa städer och kommuner har haft projektsatsningar för att öka valdeltagandet i dessa områden år 2022, men trots det har valdeltagandet istället sänkts. Dessa städer och kommuner har arbetat på olika sätt i sina projekt för att öka valdeltagandet, och arbetssätten har både delvis liknat och delvis skilt sig från Borås Stads projektsatsning, men effekterna är ändå liknande i och med att en sänkning skett i samtliga kommuner.

Sammanfattningsvis är alltså sänkningen i valdeltagande i Borås år 2022 inte något unikt. Sänkningen i valdeltagande är extra tydlig i socioekonomiskt utsatta områden både i Borås och i många andra delar av landet, trots att både Borås och andra kommuner haft projektsatsningar för att öka valdeltagandet. Detta gör det mycket svårt att veta på vilket sätt Borås Stads projektsatsning har påverkat eller inte påverkat resultatet i valdeltagande, eftersom resultatet verkar vara del av en nationell samhällseffekt som når utanför ramarna för Borås Stads egen projektsatsning. Förhoppningsvis kommer det så småningom att komma nationella valanalyser på varför valdeltagandet har sänkts, och dessa analyser kommer då troligtvis även att kunna appliceras på Borås. När denna rapport skrivs har det ännu inte hunnit komma några nationella valanalyser.

5.2 Minskad möjlighet till kontinuerligt demokratiarbete

Under mellanvalsperioden 2018 till 2022 har det funnits en minskad möjlighet till att genomföra det kontinuerliga demokratiarbete som alltid behövs även när det inte är valår. Denna mellanvalsperiod präglades till stor del av covid-19-pandemin. Sveriges pandemiriktlinjer krävde bland annat att vi skulle hålla avstånd till varandra, jobba hemifrån i den mån det var möjligt och undvika stora folksamlingar. Detta innebar alltså en minskad möjlighet för människor att mötas. Det i sin tur gjorde det betydligt svårare att genomföra demokratifrämjande insatser i staden som det annars finns möjlighet till när det inte råder en pandemi. Allt ifrån föreningar, mötesplatser och olika typer av stadsevent fick antingen ställa in sin verksamhet eller genomföra den på ett annorlunda sätt, vilket ledde till en minskad möjlighet för människor att delta i gemensamma aktiviteter.

Projektgruppens analys är att den minskade möjligheten till kontinuerligt demokratiarbete under mellanvalsperioden troligen kan ha påverkat valdeltagandet negativt. Effekterna av att inte kunna delta i samhället på samma sätt som vanligt blir extra allvarliga i just målgrupper där valdeltagandet redan är lågt. På nästa sida följer ett exempel.

I socioekonomiskt utsatta områden bor många människor som av en eller annan anledning redan inte känner sig som en del av det svenska samhället, till exempel för att de är nya i Sverige. Det är då extra viktigt att det finns mötesplatser, evenemang, föreningar med mera som dessa människor kan delta i för att få ett sammanhang, få kunskap och få känna sig som en del av samhället. Under pandemin stängde stora delar av samhället ner, och möjligheterna att till exempel delta på aktiviteter där man får lära sig mer om hur Sveriges demokrati fungerar minskade. Detta påverkade troligen valdeltagandet negativt, då fler människor än tidigare val saknade den kunskap eller vilja som krävs för att gå och rösta. Projektgruppen anser att det är viktigt att upprätthålla ett kontinuerligt demokratiarbete även under mellanvalsperioder för att främja viljan att använda sin rösträtt, och detta är troligtvis extra viktigt i de målgrupper där valdeltagandet redan är lågt.

5.3 Skillnader i projektet 2022 jämfört med projektet 2018

I allmänna valen 2018 ökade det generella valdeltagandet i Borås med 1,5 % i riksdagsvalet. Valdeltagandet ökade även som helhet i målgrupperna för 2018 års projektsatsning för ökat valdeltagande. Projekt rapporten 2018 beskriver att det är troligt att projektet påverkade valdeltagandet positivt. År 2022 lyckades dock inte projektet med att fortsätta öka valdeltagandet. Flera troliga anledningar till det har redan lyfts ovan, exempelvis att resultatet i Borås är en del av en generell samhällseffekt samt att det under mellanvalsperioden har varit minskade möjligheter till kontinuerligt demokratiarbete. Flera troliga anledningar till det sänkta valdeltagandet står alltså utanför projektsatsningens ramar. Ännu ett analysspår från projektgruppen handlar dock mer specifikt om skillnader i projektet 2022 jämfört med 2018, och att även det kan ha bidragit till att projektet inte nådde ut lika mycket år 2022 jämfört med 2018.

Nedan följer en tabell för att tydliggöra de främsta skillnaderna i projektsatsningen för ökat valdeltagande under 2018 jämfört med 2022.

TABELL 14.

Projektet 2018	Projektet 2022
Heltidsanställd projektsamordnare (100 %)	Deltidsanställd projektsamordnare (50 %)
Tidsperiod: februari 2018- februari 2019	Tidsperiod: maj 2022- oktober 2022
Budget: 1 miljon	Budget: 650 000
18 valambassadörer	0 valambassadörer
2 valinformatörer	0 valinformatörer

Tabellen ovan tydliggör att projektet år 2022 hade betydligt färre resurser än projektet 2018, både när det gäller tid, ekonomi och personal. Minskade resurser är en trolig anledning till att projektet nådde ut till boråsarna i lägre utsträckning i år jämfört med år 2018, vilket kan ha lett till att projektet hade en lägre inverkan på valdeltagandet.

Projektgruppen anser att de viktigaste anledningarna till att projektet nådde ut i lägre utsträckning i år jämfört med 2018 är att tidsperioden var kortare samt att färre personer arbetade med projektet.

Inför allmänna valen 2018 startade den dåvarande projektsamordnaren sin anställning i februari 2018, ca 7,5 månader innan valdagen. Under hösten 2017 hade personen dessutom haft praktik på valkansliet, och delvis arbetat med projektet redan då. Inför allmänna valen 2022 startade projektsamordnaren sin anställning i maj 2022, ca 4,5 månader innan valdagen. Projektsamordnaren för 2018 arbetade heltid medan projektsamordnaren 2022 arbetade deltid. Det innebar till exempel att det inte fanns möjlighet att göra lika många insatser för projektet innan valet, då tiden var begränsad. Det fanns även begränsad tid för projektsamordnaren att skriva projekt rapport efter valet år 2022. Mycket av den statistik som hade behövts för att göra en fullständig analys saknades eller fanns inte tid att ta fram innan projektsamordnarens anställning löpt ut.

Inom ramen för projektet 2018 anställdes 18 valambassadörer vars syfte var att hjälpa till att sprida budskapet om att rösta. Dessa valambassadörer representerade i många fall själva någon av de målgrupper som projektet riktade sig till, exempelvis fanns kända profiler från de bostadsområden som projektet arbetade mot. Detta innebar att projektgruppen 2018 hade 18 valambassadörer som kunde hjälpa till att till exempel finnas på plats på mötesplatserna, delta på event inom ramen för projektet, synas i kampanjen med mera. I projektrapporten för 2018 är det tydligt att valambassadörerna var en starkt bidragande faktor till att projektet nådde ut till boråsarna.

År 2022 anställdes dock inga valambassadörer. Anledningen var att det år 2018 visade sig att en av valambassadörerna var partipolitiskt engagerad trots att det i anställningskontraktet uttryckligen stod att det inte var accepterat. Därav beslutade Valnämnden inför projektet 2022 att det inte skulle vara några valambassadörer. Projektgruppen 2022 anser att det fanns flera styrkor i att ha valambassadörer som projektet gick miste om år 2022, bland annat att valambassadörerna var relaterbara för de målgrupper projektet ville nå, att det fanns fler personer som kunde hjälpa till att sprida budskapet samt att kampanjen blev mer personlig, synlig och minnesvärd tack vare dem. Samtidigt är det oerhört viktigt att projektet kan garantera en partipolitisk obundenhet då det annars äventyrar trovärdigheten och objektiviteten i projektet, vilket gör användandet av valambassadörer till en risk.

6 Rekommendationer till framtida arbeten

Resultatet från valet 2022 visar att valdeltagandet är lägre än på många år i Borås. Valdeltagandet sjönk dessutom mer i de målgrupper där valdeltagandet redan är lägre än genomsnittet. Det är därför rimligt att argumentera för att det är viktigare än på länge att göra riktade insatser för att främja valdeltagandet både i EU-valet 2024 samt i allmänna valen 2026. Det är viktigt att Borås Stad gör vad vi kan för att minska denna nedåtgående trend, eftersom det är viktigt för Borås Stad att medborgarna känner delaktighet och tillit till det demokratiska systemet.

Framtida arbeten med ett ökat valdeltagande bör, likt tidigare projektsatsningar, utgå ifrån en förståelse för varför vissa grupper i samhället inte röstar. Insatserna för arbetet bör baseras på denna kunskap. Anledningarna till att vissa grupper inte röstar kan till exempel handla om okunskap om det svenska demokratiska systemet, ett ointresse för politik eller lågt förtroende för samhället. Eftersom valdeltagandet sänktes både i Borås och på nationellt plan, bör det vara möjligt att applicera framtida nationella valanalyser på Borås situation och utgå ifrån dessa analyser i framtida satsningar.

Det är viktigt att kontinuerligt utifrån ett långsiktigt perspektiv arbeta med satsningar för ett ökat valdeltagande. För att kunna nå de personer som saknar kunskap om valet bör det genomföras informationsinsatser om hur valet går till som är tydliga, lättillgängliga och finns på flera språk. För att nå personer som har lågt förtroende och tillit till det demokratiska systemet eller saknar intresse för politik, så är det långsiktiga och kontinuerliga arbetet extra viktigt. Det kan exempelvis handla om att möta dessa personer i deras forum de redan brukar befinna sig i, exempelvis i föreningar och på mötesplatser, och göra demokratifrämjande insatser där även i mellanvalsperioder. När den demokratiska dialogen är delaktig i dessa personers vardag kontinuerligt så är det troligt att både deras intresse för det svenska samhället, deras kunskap om det, deras tillit till det samt deras känsla av delaktighet ökar, vilket i sin tur troligen kommer påverka valdeltagandet positivt. Det långsiktiga demokratiarbetet är extra viktigt i kommande mellanvalsperioder, både eftersom valdeltagandet gick ned men också för att det under mellanvalsperioden 2020-2022 inte fanns möjlighet att genomföra ett kontinuerligt demokratiarbete på samma sätt till följd av pandemin.

Framtida projektsatsningar måste inte nödvändigtvis ske med Valnämnden som uppdragstagare. Valnämnden arbetar i huvudsak med genomförandet av valet och Valkansliets personal är redan hårt belastade i det arbetet. Fritids- och folkhälsoförvaltningen har ett kontinuerligt uppdrag att arbeta med demokratifrämjande insatser i Borås Stad. De har dessutom en nära kontakt med många av de målgrupper som har lågt valdeltagande, exempelvis genom föreningar och mötesplatser. Det kan därav finnas fördelar med att placera en framtida projektsatsning på Fritids- och folkhälsoförvaltningen, bland annat eftersom det ökar möjligheterna till ett kontinuerligt arbete även under mellanvalsperioder. Ett samarbete med Valkansliet kommer naturligtvis ändå behöva finnas i någon mån i och med att de har den främsta kunskapen om valets genomförande. Det finns även fler förvaltningar inom organisationen som skulle vara till stor fördel att ha som stöd i framtida projekt, exempelvis Arbetslivsförvaltningen och olika utbildningsförvaltningar.

Framtida projekt bör starta betydligt tidigare innan valdagen än vad årets projekt gjorde. Projektgruppen 2022 rekommenderar minst ett år innan valdag. Detta är extra viktigt inför EU-valet 2024 där valdeltagandet generellt är betydligt lägre än valdeltagandet i de allmänna valen. Det är också viktigt inför de allmänna valen 2026 i och med att valdeltagandet sänktes i allmänna valen 2022. Återigen är dock det viktigaste att arbeta kontinuerligt med demokratifrämjande insatser under hela mellanvalsperioden. Det är även en fördel för framtida projekt om det finns mer tid att för att skriva rapport efter valet, främst för att det ska finnas möjlighet att ta fram all statistik som behövs.

Projektgruppen rekommenderar att framtida projektsatsningar för ett ökat valdeltagande har fler personer som arbetar med projektet än vad det var år 2022. I tidigare projektsatsningar, bland annat år 2018, fanns valambassadörer. Fördelarna med valambassadörer var bland annat att fler personer kunde hjälpa till att

sprida budskapet om att rösta, de gjorde kampanjen mer personlig och synlig samt att de var relaterbara för målgrupperna som projektet riktade sig till. Det finns mycket goda anledningar till att Valnämnden beslutade att inte ha valambassadörer år 2022. Projektgruppen rekommenderar dock att se över möjligheterna till att arbeta med någon form av demokratiambassadörer eller liknande till nästkommande val, även om det sker på ett annat sätt än tidigare för att kunna tillgodose projektets objektivitet, legitimitet och partiobundenhet.

Sammanfattningsvis anser projektgruppen för år 2022 att det är viktigare än på länge att Borås Stad fortsätter arbeta med insatser för att öka valdeltagandet inför nästkommande val.

7 Slutsatser

Borås Stad hade ett projekt för att öka valdeltagandet i de allmänna valet 2022. Projektet hade ett särskilt fokus på målgrupperna boende i områden där valdeltagandet är lågt, förstagångsväljare samt utrikesfödda som tidigare inte röstat i Sverige. Tyvärr lyckades inte projektet höja valdeltagandet i årets val. Valdeltagandet sänktes istället i målgrupperna jämfört med valet 2018.

Sänkningen i valdeltagande är inget unikt för Borås. Valdeltagandet sänktes både generellt i hela landet samt i många andra kommuner som haft likande projektsatsningar men ändå inte lyckats höja valdeltagandet. Att valdeltagandet sänktes särskilt i socioekonomiskt utsatta områden går att se på både lokal och nationell nivå. Detta gör det svårt att säga vilken påverkan årets projektsatsning hade på det sänkta valdeltaganderesultatet, i och med att resultatet verkar vara en del av en nationell samhällseffekt. Det är heller inte möjligt att veta hur resultatet hade blivit om Borås Stad inte hade haft projektet.

Det finns trots resultatet fortfarande goda anledningar att anse att det är viktigt att fortsätta satsa på ett ökat valdeltagande i Borås även i framtiden. Detta arbete är snarare viktigare än på länge då valdeltagandet nu är lägre än det varit på många år. Staden bör framförallt arbeta med kontinuerliga demokratifrämjande insatser i många olika forum och förvaltningar även under mellanvalsperioden.

8 Källförteckning

Foric, Edina. 2022. Minskat valdeltagande i Hageby Centrum i Norrköping – knappt hälften röstade. SVT Nyheter. 16 september.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/demokratiambassadoren-om-den-laga-valdeltagandet-i-hageby>
(Hämtad 2022-10-27).

Forsell, Hannes. 2022. ”Inte alls det vi önskade” – valdeltagandet sjönk kraftigt i faluområden trots satsning på valambassadörer. SVT Nyheter. 26 september.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/dalarna/valdeltagandet-sjonk-kraftigt-i-faluomraden-trots-satsning-pa-valambassadorer>
(Hämtad 2022-10-27).

Haupt, Inger. 2022. Rekordlåg valdeltagande i Haparanda – trots krafttag. SVT Nyheter. 12 september.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrbotten/rekordlagt-valdeltagande-i-haparanda>
(Hämtad 2022-10-27).

Jonsson, Tor. 2022. ”Folk har tappat tron på politikerna” – lågt valdeltagande i Håsta. SVT Nyheter. 15 september.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/gavleborg/betydligt-farre-personer-fran-utsatta-omraden-rostade>
(Hämtad 2022-10-27).

Lundgren, Petra. 2022. Göteborgs Stad gör stor satsning på valambassadörer. Vårt Göteborg. 7 april.

<https://vartgoteborg.se/val-2022/goteborgs-stad-gor-stor-satsning-pa-valambassadorer/>
(Hämtad 2022-10-27).

MUCF. 2022. Ungas röst- en studie om ungas valdeltagande 2018 och deras egna tankar om att delta i val. Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor.

[file:///C:/Users/AE785/Downloads/SLUTRAPPORT_DEMOKRATIUPPDRAG_DEL2_1.4_TANP%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/AE785/Downloads/SLUTRAPPORT_DEMOKRATIUPPDRAG_DEL2_1.4_TANP%20(3).pdf)

MUCF. 2022. Skolval 2018- Anmälda skolor.

<https://www3.mucf.se/skolval2018//SkolLista.do>

MUCF. 2022. Skolval 2022- Anmälda skolor.

<https://www3.mucf.se/skolval2022/SkolLista.do>

MUCF. 2022. Resultat i Skolval 2022.

<https://www.mucf.se/resultat-i-skolval-2022>

Nilsonne, Ebba. 2022. Valdeltagandet rasade i Södertälje – minskade med 8,4 procentenheter. SVT Nyheter. 13 september.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sodertalje/valdeltagandet-rasar-i-sodertalje>
(Hämtad 2022-10-27).

Norrköping. 2022. Norrköpings kommun satsar på ett ökat valdeltagande.

<https://norrkopings.se/nyhetsarkiv/nyheter/2022-06-21-norrkopings-kommun-satsar-pa-ett-okat-valdeltagande>

Skolkollen. 2022. Skolor i Borås.
<https://skolkollen.se/boras-kommun>

Södertälje Kommun. 2022. Åtgärdsplan främjat valdeltagande 2022.
<https://www.sodertalje.se/kommun-och-politik/for-medborgare/demokrati/val2022/atgardsplan-val2022/>

Tingstedt, Albin. 2022. Värsta valdeltagandet i Botkyrka på 50 år. Mitt i. 4 oktober.
<https://www.mitti.se/nyheter/varsta-valdeltagandet-i-botkyrka-pa-50-ar/repvis!MxjaWm@Ayp2rkc2331uscA/>
(Hämtad 2022-10-27).

Valmyndigheten. 2022. Valresultat 2022.
<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2022/valresultat.html>

Valmyndigheten. 2022. Valresultat 2018.
<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2018/valresultat.html>

Wennerholm, Magnus. 2022. Lågt valdeltagande på flera håll i Göteborg: ”Problem för demokratin”.
SVT Nyheter. 15 september.
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/endast-halften-gick-och-rostade-i-delar-av-goteborg>
(Hämtad 2022-10-27).

9 Bilagor

Bilaga 1- Exempel från informationskampanjen.

**Stärk
demokratin**

Rösta i valet 11 september

 BORÅS STAD

Din röst är lika mycket värd som alla andras. Men bara om du använder den! Rösta i valet senast 11 september.
Vill du veta mer om hur det går till, gå in på boras.se/val

Hylla demokratin

Rösta i valet 11 september

 BORÅS STAD

Din röst är lika mycket värd som alla andras. Men bara om du använder den! Rösta i valet senast 11 september.

Vill du veta mer om hur det går till, gå in på boras.se/val

Ta hand om demokratin

Rösta i valet 11 september

 BORÅS STAD

Din röst är lika mycket värd som alla andras. Men bara om du använder den! Rösta i valet senast 11 september.

Vill du veta mer om hur det går till, gå in på boras.se/val

Postadress: 501 80 Borås **Tfn:** 033-35 70 00 boras.se